

Μεγαλοϊδεατισμός και Αθλητισμός στην Ελλάδα του 19ου αι. (Βασίλειος Καϊμακάμης, Αναπλ. καθηγητής ΤΕΦΑΑ-ΑΠΘ)

/ [Πεμπτούσια· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

[Προηγούμενη δημοσίευση: <http://www.pemptousia.gr/?p=182695>]

Ένα ιστορικό μνημείο αυτοθυσίας και ηρωισμού, ένα σύμβολο τιμής και αγάπης για την ελευθερία, ένα παράδειγμα προσφοράς του κλήρου και της Εκκλησίας στον εθναπελευθερωτικό αγώνα των Ελλήνων είναι και το θρυλικό Αρκάδι της Κρήτης με πρωταγωνιστή τον ηρωικό Ηγούμενο Γαβριήλ Μαρινάκη (1866). Ας σημειωθεί επίσης ότι στις εξεγέρσεις της Κρήτης, στη δεκαετία του 1860, άμεση ανάμιξη και ηγετική θέση κατείχαν και οι δυο μοναχοί Παρθένιος Κελαϊδής και Παρθένιος Περίδης[43].

Επίσης, όλα τα μοναστήρια σε όλους τους εθναπελευθερωτικούς αγώνες έπαιξαν κρυφό, κάποιες φορές και φανερό, αλλά καθοριστικό ρόλο.

Αυτό έπραξε και το Άγιο όρος, το οποίο τόσο το 1821 με τον Εμμανωήλ Παππά, όσο και το 1854 με τον Τσάμη Καρατάσο συμμετείχε ενεργά με τη συντριπτική πλειοψηφία των μοναχών και βέβαια το πλήρωσε αυτό με καταστροφές και σφαγές από τους Τούρκους[44].

Επομένως η Εκκλησία και ο κλήρος έκαναν τη «Μεγάλη Ιδέα» πράξη, αφού πίστευαν ότι για την απελευθέρωση του Γένους, πέρα από το σταυρό, το ευαγγέλιο και τις προσευχές χρειάζονται η αγάπη για την πατρίδα, η διαφώτιση του λαού τα ζωσμένα άρματα και η σωματική ρώμη.

Συμπεράσματα

-Προεπαναστατικά, τα βασικά στοιχεία της αγωγής των παιδιών, αλλά και τα κυριότερα μέσα για την εθνική αναγέννηση και λύτρωση ήταν η σωματική ρώμη, τα πολεμικά παιχνίδια, το θάρρος, η σκληραγώγηση και η τήρηση των πατροπαράδοτων ηθών και εθίμων.

-Μετά την ίδρυση του νεοελληνικού κράτους η πνευματική, πολιτική, και εκκλησιαστική ηγεσία, έχοντας ως υπόβαθρο τις παραπάνω αξίες προσανατολίστηκε στη«Μεγάλη Ιδέα».

-Για την πραγμάτωση αυτού του οράματος έγινε επίσης προσπάθεια σύνδεσης της ελληνοχριστιανικής με την αρχαιοελληνική παιδεία, αλλά και τους αρχαίους Ολυμπιακούς Αγώνες.

-Το ιδεολογικό αυτό υπόβαθρο ενισχύθηκε, μεταξύ άλλων, με την προσπάθεια αναβάθμισης της φυσικής αγωγής και του αθλητισμού, την αναβίωση των Ολυμπιακών Αγώνων σε τοπικό και Διεθνές επίπεδο και την ίδρυση φιλεκπαιδευτικών Εταιρειών και Γυμναστικών Συλλόγων.

-Τη φιλοσοφία της Μεγάλης Ιδέας στήριξε με διάφορους τρόπους και η Εκκλησία, αφού πίστευε ότι για την απελευθέρωση των υπόλοιπων αδελφών, πέρα από το σταυρό και το ευαγγέλιο χρειάζονται τα ζωσμένα άρματα, η σωματική ρώμη και η αγάπη για την πατρίδα.

Βιβλιογραφία

-Decker W., Die Wiederbelebung der Olympischen Spielen, Verl. F. p. Rutzen, Ruhpolding -Frechen 2008, SS. 60-78.

-Georgiadis, ο.π., S. 367.

-Kaimakamis B. & al. «The Birth of the German Gymnastics System and its Introduction in the modern- Greek Nation», *Studies in Physical Culture & Tourism*, VOL. XI 2 (2004) 43-51.

-Kaimakamis B., Mouratidis I., «Deutsches Turnen und die Olympien des Evagelis Zappas». *Stadion*, XXIX(2003)21-34.

-Krüger M., Einführung in die Geschichte der Leibeserziehung und des Sports, Verl K. Hofmann, Schorndorf 1993, SS. 36-62

-Seitl W., Οι Βαυαροί στην Ελλάδα, Μόναχο 1964, σ. 167.

-Ανωσύμου του Έλληνο, Ελληνική Νομαρχία ήτοι λόγος περί ελευθερίας, Εν Ιταλία 1806 (επανέκδοση εκδ. Αλμωπός, Αθήνα), σσ. 186, 188

-Βακαλόπουλος Κ., Ιστορία του Βορείου Ελληνισμού, Μακεδονία, εκδ. «Κυριακίδη», Θεσσαλονίκη 1992, σ. 148,149.

-Γεωργανζής Π., Οι αρχιερείς και το Εικοσιένα, Ξάνθη 1985, σ. 281.

-Δασκαλάκης Α., Κείμενα -Πηγαί της ιστορίας της Ελληνικής Επανάστασης, μέρος Α', Αθήναι 1968, σ.σ. 215-218 (το έντυπο με αρ. 390/28 Μαΐου 1829).

-Δημαράς Α., «Η μεταρρύθμιση που δεν έγινε-τεκμήρια της ιστορίας». Τόμ. Α' (1821-1894) & Τόμ. Β' (1895-1967), Αθήνα 1973, 1974-1990, σ. 312.

-Εγκυκλοπαίδεια Δομή, Ελλάδα, τ. Ι, Ιστορία-Πολιτισμός, σσ.. 395-401.

-Εγκυκλοπαίδεια, Ιστορία Ελληνικού Έθνους τομ. ΙΓ, σ. 250.

-Εγκυκλοπαίδεια, Πάπυρος Λαρούς Μπριτάννικα Τομ. 15, σ. 424).

- Εφημ. Καθημερινή - Ένθετο 7 ημέρες (22-3-1998, 31).
- Ζάνας Ε., Η εξέλιξη του θεσμού της γυμναστικής και των αγωνιστικών δραστηριοτήτων στο εκπαιδευτικό σύστημα, από την ίδρυση του ελληνικού κράτους, Διδακ. διατριβή στο ΤΕΦΑΑ-Παν/μίου Αθηνών, Αθήνα 2003, σ. 44.
- Καϊμακάμης Β. «Η στάση της ελληνικής εκκλησίας και του κλήρου στην αναβίωση και διοργάνωση των Ολυμπιακών Αγώνων που τελέστηκαν στο νεοελληνικό κράτος», *Γρηγόριος ο Παλαμάς*, τ.838(2011)67-84.
- Καϊμακάμης Β. «Θέσεις-απόψεις του Αγίου Χρυσοστόμου Σμύρνης για τη φυσική αγωγή και τον αθλητισμό. Προσφορά του Ιεράρχη στον αθλητισμό και τη φυσική αγωγή της Δράμας και της ευρύτερης περιοχής», *Γρηγόριος ο Παλαμάς* 90, 815 (2007)403-415./
- Καϊμακάμης Β. «Προσφορά του Χρυσοστόμου Σμύρνης στη φυσική αγωγή και τον αθλητισμό της Σμύρνης», *Ηπειρωτικό Ημερολόγιο*, ΚΣΤ(2007)209-224.
- Καϊμακάμης Β., «Ο Άγιος Νεκτάριος ως εκφραστής της φυσικής αγωγής και του αθλητικού ιδεώδους». *Γρηγόριος ο Παλαμάς*, 532 (2010)13-31. -Πενταπόλεως Νεκτάριος, «Περί γυμναστικής» *Ελληνισμός* 4(1901)318-322.
- Καϊμακάμης Β., Προσφορά των Βλαχόφωνων Ελλήνων στην αναβίωση των Ολυμπιακών Αγώνων, Θεσσαλονίκη 2002, σσ. 42, 43.
- Καντζίδης Δ., «Η φυσική αγωγή στη μεταρρύθμιση των ετών 1964-1965 και η συμβολή σε αυτή του Ίωνα Ιωαννίδη», *Διδ. Διατριβή*, ΤΕΦΑΑ-ΑΠΘ, 2002, σσ. 32-36.
- Καραμπελιάς Γ., «Μετακένωση»- Μεταφορά - Δημιουργία» Άρδην τ. 27.
- Κιτρομηλίδης Π., Νεοελληνικός διαφωτισμός, ΜΙΕΤ, Αθήνα, 1999., σσ. 16-19.
- Κοραής Α. Βίος Αδαμαντίου Κοραή συγγραφής παρά του ιδίου, εκ της τυπογραφίας του Εβεράρδου, εν Παρισίοις 1833, σ. 39.
- Κουκουλές φ., Βυζαντινών βίος και πολιτισμός, I-V, Αθήνα 1949-1952, ΒΒΠ, I(1), 161-224
- Κουλούρη Χ., Αθλητισμός και όψεις της αστικής κοινωνικότητας. Γυμναστικά και Αθλητικά σωματεία 1870-1922, Αθήνα 2002, σ. 159.

-Κωνσταντινόπουλος Χ., Η Αίγινα στα χρόνια του Καποδίστρια, Αθήνα 1968, σ.σ. 15, 16. 75.

-Μακραγιαννανίτης Νικηφ., Άθως, Όρος το Άγιο, Άγιο όρος 1999.

-Μαυρομάτη Ε., Το Γένος βουλιαγμένο στον αιώνα, εκδ., μαίανδρος, Θεσσαλονίκη 2005, σ.σ. 40,41.

-Μαυρομάτη Ε., Το Γένος βουλιάζει στον αιώνα, εκδ. «Μαίανδρος», Θεσσαλονίκη 2005, σ. 144, 145.

-Μεταλληνός Γ., «Η συμμετοχή του ράσου εις την επανάσταση του '21» εφημ. «Ορθόδοξος Τύπος», 24-3-06 και 31-3-06.

-Μεταλληνός Γ., Σχέσεις και Αντιθέσεις. Ανατολή και Δύση στην πορεία του νέου ελληνισμού, Ακρίτας, Αθήνα 1998, σσ. 14-15 3.

-Μουρατίδης Ι., Ιστορία φυσικής αγωγής και αθλητισμού του αρχαίου χρόνων, εκδ. Πλάτων, Θεσσαλονίκη 2008, σ. 91-116.

-Μωρράς Σ., Τέταρτη επιστολή, στο: Ανταποκρίσεις από την Ελλάδα 1879-1897. εθνικές διεκδικήσεις, Ολυμπιακοί Αγώνες, καταστροφή του 97, εκδ. Ολκός, Αθήνα 1993, σ. 114.

-Παγόντας Γ., Περίληψις Γυμναστικής, συνεργηθείσα μεν παρά του Γεωργίου Παγώντος, Γυμναστού εν τω Β. Διδασκαλείω και εκδοθείσα προς χρήσιν των Δημοδηδασκάλων, εν Αθήναις 1837.

-Παυλίνης Ε., Μανιτάκης Π., 100 χρόνια νεοελληνικού αθλητισμού 1830-1930, Αθήνα 1930, σ. 12.

-Πλωρίτης Μ., «Ο Ρήγας, το θέατρο και οι Ολυμπιακοί Αγώνες», Εφημ. «ΤΟ ΒΗΜΑ» 16-1-1998.

-Ρενάκ, Ζ., Η σύγχρονη Ελλάδα, στο: Ανταποκρίσεις από την Ελλάδα 1879-1897. εθνικές διεκδικήσεις, Ολυμπιακοί Αγώνες, καταστροφή του 97, εκδ. Ολκός, Αθήνα 1993, σσ. 43, 44.

-Σκουλάτος Β., Δημακόπουλος Ν., Κόνδης Σ. Ιστορία, Νεότερη και σύγχρονη, (1789-1909), Αθήνα ΟΕΔΒ, χ.χ., σ. 290.

-Σπηλιωτόπουλος Α., Οι Ολυμπιακοί Αγώνες δια των αιώνων. Οι αγώνες παρ' Έλλησι, Ρωμαίοις, Βυζαντινοίς και Φράγκοις. Αρματωλικοί και νεώτεροι χρόνοι,

Αθήνα 1906 β' εκδ., (α' εκδ. 1896), σ. 182-203.

-Στάθης Ε.Σ., Το Σύνταγμα και Θούριος του Ρήγα, εκδ. Αρμός, Αθήνα 1996, σ. 219.

-Φανιόπουλος Χ., Οι απόψεις περι κίνησης και σωματικών ασκήσεων στους Έλληνες Διαφωτιστές, Διδακ. διατριβή-ΤΕΦΑΑ-ΑΠΘ, 2008.

-Φανιόπουλος, ο.π., σ. 55./ Από: Χάρτα του Ρήγα, φωτομηχανική επανέκδοση από την επιστημονική Εταιρεία Μελέτης Φερών-Βελεστίνου-Ρήγα, με την υποστήριξη της Ακαδημίας Αθηνών, Αθήνα 1998.

-Χρυσάφης Ι., Οι Σύγχρονοι διεθνείς Ολυμπιακοί Αγώνες, Αθήνα 1930, σσ. 24-130.

[43] Εγκυκλοπαίδεια, Ιστορία Ελληνικού Έθνους τομ. ΙΓ, σ. 250.

[44] Βακαλόπουλος Κ., Ιστορία του Βορείου Ελληνισμού, Μακεδονία, εκδ. «Κυριακίδη», Θεσσαλονίκη 1992, σ. 148,149./ Μακραγιαννανίτης Νικηφ., Άθως, Όρος το Άγιο, Άγιο όρος 1999./ Μαυρομάτη Ε., Το Γένος βουλιάζει στον αιώνα, εκδ. «Μαϊάνδρος», Θεσσαλονίκη 2005, σ. 144, 145.